

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan toimikauden 2019-2022 4. kokous

Aika: torstai 10.9.2020 klo 13.00–16.00

Paikka: Etäkokous

Neuvottelukunnan 4. kokous

Tiedotusasia (T)

Keskusteluasia (K)

Päätösasia (P)

Osallistujat:

Puheenjohtaja

Mari Laakso, maa- ja metsätalousministeriö

Neuvottelukunnan jäsenet

Ari-Pekka Dag, sisäministeriö

Saku Härkönen, ympäristöministeriö (liittyi mukaan ennen kohdan 5 alkua)

Antti Kahra, Geologian tutkimuskeskus (poistui ennen kohdan 6 alkua)

Eliisa Lotsari, Fiuginet

Anna-Maija Marttila, valtiovarainministeriö (poistui ennen kohdan 8 alkua)

Mirja Metsälä, Espoon kaupunki (Kuntaliiton nimeämä)

Maaria Mäntyniemi, liikenne- ja viestintäministeriö

Matti Pesu, Väylävirasto

Pasi Piela, Tilastokeskus

Pete Piirainen, puolustusministeriö

Tarja Riihisaari, Ilmatieteen laitos

Riitta Teiniranta, Suomen ympäristökeskus (poistui ennen kohdan 6 alkua)

Pekka Sarkola, OSGeo Suomi ry, ProGis ry

Alpo Turunen, työ- ja elinkeinoministeriö (Anu Henrikssonin sijaisena)

Laura Valojärvi, FLIC

Asiantuntijat

Riitta Autere, valtionvarainministeriö

Jani Kylmäaho, Maanmittauslaitos (Jurkka Tuokon sijaisena)

Sihteeristö

Lena Hallin-Pihlatie, Maanmittauslaitos (siht.)

Riikka Kivekäs, Maanmittauslaitos

Poissa

Marko Grönholm, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos

1. Kokouksen avaaminen ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13 ja asialista hyväksyttiin.

1. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin. Kohdassa 9.1. mainittua Lifo-webinaaria INSPIRE-sihteeristö ei ole järjestänyt, koska komissiolta ei ole saatu tarvittavia materiaaleja.

PATINEN pöytäkirjat ovat julkisia ja ne löytyvät täältä: <https://www.maanmittauslaitos.fi/kartat-ja-paikkatieto/paikkatietojen-yhteentoimivuus/inspire/mika-inspire/toimeenpanon-ohjaus>

2. Tour-de-table

2.1 Kunkin organisaation paikkatietokuulumiset lyhyesti (T)

Puheenjohtaja selvensi, että on kyse epävirallisesta kierroksesta, jossa jokainen saa kertoa lyhyesti kuulumisiaan. Jos on jokin laajempi aihe, mistä haluaisi kertoa tarkemmin tai josta haluaisi pitää esityksen, niistä olisi hyvä kertoa etukäteen INSPIRE-sihteeristölle.

OSGeo Suomi ry:n edustaja kertoi, että OSGeo järjestää sovelluskehittäjätapauksen 25.9. ja OpenStreetMap yhteisö järjestää tilaisuuden 26.9. Molemmat ovat fyysisiä tapahtumia, joista pyritään järjestämään striimaus.

Ilmatieteen laitos on tehnyt kansainvälistä yhteistyötä siitä, miten PSI-direktiivissa mainitut arvokkaat tietoaaineistot määritellään ja jaetaan.

Tilastokeskus on käynyt läpi organisaatiouudistuksen keväällä 2020. Tilasto- ja paikkatietojen integrointiverkoston perustamiseen liittyvä kysely on toimitettu mm. PATINElle. Verkosto on tarkoitus muodostaa syksyn aikana.

SYKEN metatietopalvelu on uudistettu. Samasta palvelusta löytyvät nyt mm. ympäristöraportointiaineistot, paikkatietoaineistot, kaukokartoitusaineistot ja tutkimusaineistot. Tiedot harves-toituvat mm. avoindata.fi -palveluun ja Paikkatietohakemistoon. Lisätietoja: metadata.ymparisto.fi

Väylävirastolla on käynnissä väylätietojen (tiestön, rautatiestön ja vesiväylien) liittyvä hankekonaisuus, jossa uudistetaan väylätietojen hallintaa ja jakelua. Hankkeen yhteydessä on tarkoitus selvittää n. 300 tietolajin käyttöä.

GTK on toteuttanut Paikkatiedon hallinnan pilotointia. Tiettyjä ratkaisuja on tarkoitus viedä pilveen syksyn aikana. Lisäksi on tehty [Suomen laaja geotietoaineisto on hyödyksi alueiden suunnittelussa](#) -niminen selvitys. Antti Kahra on valmis kertomaan tarkemmin selvityksen tuloksista ensi kokouksessa.

Espoon kaupunki kertoi PTA Kuntafoorumin kuntien pyynnöstä seuraavia terveisiä PATINElle:

- 1) Olisi toivottavaa, että eri ministeriöiden alaiset virastot olisivat mukana yhteisessä kehityksessä. Esimerkiksi osoitetietojärjestelmään liittyvässä MML-kunnat keskustelussa olisi DVV:n (rakennusten osoitetiedot) toivottu olevan läsnä. Mahdollinen DVV-yhteistyö on ollut vain Maanmittauslaitoksen ja DVV:n välillä.
- 2) Kunnat haluaisivat luovuttaa tietonsa yhteisesti määritellystä rajapinnasta. Kunnat toivovat, ettei eri valtiotietojen suuntaan tule erilaisia luovutusmuotoja/rajapintoja ja moninkertaista tiedonluovutusta.

Puheenjohtaja vastasi, että yhteistyötä tehdään kyllä strategisen ohjausryhmän tasolla osoitetietojen uudistamiseen liittyen.

Fiuginetin edustaja kertoi, että Fiuginetin toiminta käynnistyy vasta lokakuussa apurahahakemuskauden jälkeen. Nyt myös Tampereen ja Vaasan yliopistot ovat virallisesti toiminnassa mukana. Fiuginet tiedottaa geoinformatiikan tutkimuspäivien toteutustavasta syksyn mittaan.

Puheenjohtaja otti esiin viime kesäkuun INSPIRE-konferenssin onnistuneena online-tilaisuutena. Konferenssiin osallistui enemmän väkeä kuin aiemmin ja se houkutteli uusia osallistujia eli tämänhetkinen tilanne tarjoaa myös mahdollisuuksia.

3. Avoimen datan direktiivin kansallisen täytäntöönpanon tilannekatsaus (K)

Riitta Autere valtionvarainministeriöstä piti esityksen avoimen datan direktiivistä.

KMPG on selvittänyt taloudellisia vaikutuksia. Raportti on tekeillä, ja PATINE saa sen, kun se on valmistunut. Riitta toivoo kommentteja taloudellisista ja muista vaikutuksista mahdollisimman pian. Tuotiin esiin, että datojen avaamisella voi olla epäsuoria ympäristövaikutuksia, esimerkiksi meteorologisten datojen avaaminen mahdollistaa lämmityskustannusten säästöä. Lisäksi nostettiin esiin, että kaikille alle 20 000 henkilön kunnille direktiivin toimeenpano tulee olemaan erittäin haastavaa.

Komission tilaama Arvokkaihin tietoaisteihin liittyvä työ on viivästynyt. Työtä käsiteltiin viime perjantaina katselmointiseminaarissa, mutta konsulttityössä on vielä korjattavaa ja täydennettävää. Materiaali jaetaan PATINElle, kun se on valmis ja julkista. Valmistelun osalta on haastava edetä, kun konsultilta tilattu matemaattinen malli ja kehys eivät ole vielä valmiina. Tästä huolimatta komissio aikoo pitää alkuperäisestä aikataulusta kiinni: delegeoitu säädös on tulossa loppuvuodesta, ja se astuu voimaan 1.1.2021.

Keskusteluissa todettiin, että sillä on iso merkitys, mitkä aineistot päätyvät ns. arvokkaiksi tietoaisteiksi, koska ne ovat aina avoimia ja maksuttomia. Lisäksi tuotiin esiin, että Suomi on jo avannut paljon aineistoja verrattuna moniin muihin maihin.

Tiedusteltiin, tuleeko delegeoitu säädös lausuntokierrokselle. Siihen Riitta vastasi, että päätösvalta on luovutettu Brysselille, joten, jos tulee, se on hyvin suppea. Tiedusteltiin edelleen, kommentoiko siinä tapauksessa asiantuntijatyöryhmä vai järjestetäänkö laajempi kommentointi. Riitta vastasi, että materiaaleja voidaan jakaa laajemminkin, mutta käsittelyaika tulee olemaan hyvin lyhyt.

Puheenjohtaja muistutti Riittaa PATINEn antamasta API-suosituksesta. Riitta vastasi, että se on noteerattu ja että sitä huomioidaan eri tasoilla, esimerkiksi tiekartalla. Riitta Autere mainosti [Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen](#) -hankkeen 21.9. järjestämää Julkishallinnon API-linjausten valmistelun käynnistämistilaisuutta.

Lokakuun puolessavälissä pitäisi lisätietoja avoimen datan direktiivistä ja arvokkaista tietoaisteista olla saatavilla.

4. Kansallisen paikkatietostrategian päivitystarve (K)

Tarkoituksena oli kerätä PATINElta kommentteja ja keskustella uuden paikkatietostrategian tarpeellisuudesta. Puheenjohtaja taustoitti asiaa. Paljon edelleen relevanttia asiaa löytyy Paikkatietopoliittisesta selonteosta ja Paikkatiedon paikka -strategiasta. Ruotsi on juuri julkaissut uuden paikkatietostrategian, jossa korostetaan Suomellekin tuttuja teemoja. Esimerkiksi yhteistyön tarve on myös meillä esillä. Keskusteluissa tuotiin esiin, että strategian omistajuus ja sen seuranta on tärkeitä.

PATINEn näkemyksiä PATINEn roolista strategiatyössä, valmistelun aikataulutoiveista ja pääasiallisista kohderyhmistä kerättiin Jamboard-työkalulla. Tuloksista on kuvakaappaus seuraavalla sivulla.

Tuotiin myös esiin, että ensin pitäisi tietää, mihin halutaan vaikuttaa ja vasta sen jälkeen selvittää PATINEn rooli. Laajemmalle kuin ministeriötasoiselle tarkastelulle olisi tarvetta, kun tehdään ministeriöiden välistä yhteistyötä. Eli strategian olisi hyvä palvella muitakin tarpeita kuin hallitusohjelmien valmistelua.

Sovittiin, että INSPIRE-sihteeristö tekee PATINEn näkemyksistä ja keskusteluista yhteenvedon, jota esitellään seuraavassa kokouksessa.

6. INSPIRE-toimeenpano

6.1 INSPIRE Maintenance and Implementation Group (MIG) -ryhmän kokous 18.-19.6. (T/K)

Puheenjohtaja kertoi saaneensa kommentteilla oleviin MIG-dokumentteihin kommentit Tilastokeskukselta ja Espoon kaupungilta. Kokousväellä ei ollut lisää kommentoitavaa. INSPIRE-sihteeristö toimittaa Suomen kommentit aikarajaan mennessä.

Tiedusteltiin kansallisen aineistoluettelon roolia versus Priority datasets -aineistolistan roolia. Kansalliseen aineistoluetteloon nostetut aineistot on tunnistettu tiedontuottajien toimesta ja luettelo toimii kansallisena instrumenttina Suomessa. Priority datasets -aineistolista on komission instrumentti, jolla se viestii, että näitä aineistoja tulisi ainakin tuoda osaksi eurooppalaista paikkatietoinfrastruktuuria (top-down). SYKE on ollut Suomesta mukana työstämässä listaa ja SYKEllä on lukumäärältään suurimmat velvoitteet listattujen aineistojen tuottajan roolissa. Sovittiin, että INSPIRE-sihteeristö käy listan läpi SYKEN kanssa kartoittaessaan muiden tiedontuottajien, kuten kuntien roolia listattujen aineistojen osalta. Nyt on hyvä hetki siihen, kun lista alkaa olla valmis.

Tiedusteltiin myös, miten kansallisten aineistojen kanssa pitää toimia. INSPIRE-direktiivin piiriin kuuluvien aineistojen pitäisi vähintään olla saatavilla kansallisessa muodossa (ns. as is). Uusien tekniikojen hyödyntäminen on mahdollista (Good Practise). INSPIRE-lainsäädäntö ei tule muuttumaan vähän aikaan, mutta käytännöt kylläkin (Good Practise). Selkeää viesti komission suunnasta pyydetään.

6.2 Muutosehdotus kansalliseen aineistoluetteloon (P)

PATINEn kokouksiin tuodaan tiedontuottajien muutosehdotuksia [kansalliseen aineistoluetteloon](#) hyväksyttäväksi. Ilmatieteen laitos ehdottaa Jäähavainnot -nimistä aineistoa lisättäväksi aineistoluetteloon. Lisäys hyväksyttiin.

6.3 Suomen INSPIRE-tuen painopistealueet syksyllä 2020 (T)

Lena Hallin-Pihlatie kertoi INSPIRE-tuen painopistealueista syksyllä 2020 ja muistutti, että tietoa koulutuksista, videoista ja webinaareista löytyy INSPIRE-toimeenpanon tuen verkkosivulta [Tuki ja koulutus](#).

7. Paikkatietopoliittinen selonteko (T/K)

Puheenjohtaja kertoi lyhyesti selonteon toimeenpanon tilanteesta.

Selonteon toimenpide: Tehostetaan yhteistyötä uudella yhteistyöelimellä ja lisätään osaamista ja tietämystä paikkatiedoista

GeoForum Finland ry on nyt rekisteröity yhdistys, jolla on väliaikainen hallitus joulukuussa pidettävään yleiskokoukseen asti. Siemenrahasopimuksia tehdään marraskuun loppuun asti ja siemenrahoittajat ovat yhdistyksen ensivaiheen jäsenistö. Myöhemmin mahdollistetaan muiden jäsenten tulo mukaan. Juha Saarentaus toimii vt. toiminnanjohtajana.

Selonteon toimenpide: Varmistetaan laadukkaat osoitetiedot

Lainsäädäntöselvitys on valmistumassa syyskuussa. Lähiaikoina on tarkoitus tehdä tärkeimpiä tiedonhallinta linjaaavia päätöksiä.

Selonteon toimenpide: Tarjotaan tarkka paikannus kaikkien käyttöön

Paikannusdataan liittyviä hallinnon käyttäjätarpeita on selvitetty ja datan avaamiseen vaikutusten arviointi on työn alla.

8. Paikkatiedot tehokäyttöön -ohjelma (T/K)

Jani Kylmäaho, joka toimii Maanmittauslaitoksen kehitys- ja digitalisaatiojohtajana, piti esityksen Paikkatiedot tehokäyttöön -ohjelmasta, josta hän vastaa 1.9.-31.12.2020. Ohjelma pyrkii tukemaan kuntia rakennus- ja osoitetietojen laadun parantamisessa

Jani kertoi myös, että 5-piste- laseraineistojen käyttöehdoista ja jakelukäytänteistä on pyydetty lausuntoja ja lausuntojen perusteella on päädytty aiempaan suunnitelmaan verrattuna kevyempiin jakeluperiaatteisiin ja prosessiin.

- aineisto on julkista, mutta ei avoimesti saatavilla.
- aineiston lataaminen vaatii vahvan tunnistautumisen (suomi.fi) sekä käyttöehtojen hyväksymisen (joka pähkinänkuoressa):
 - aineistoa ei alkuperäisessä tarkkuustasossaan saa jakaa kolmansille osapuolille
 - muutoin aineiston käyttö kaupalliseen ja ei-kaupalliseen toimintaan on sallittua
 - MML voi toimittaa tietoa aineistolatauksista puolustushallinnolle (poikkeavat tietopyynnöt)

Tavoitteena on, että lokakuussa on valmiina prosessi, jossa tunnistautuminen ja jakelu tiedostolatauspalvelun kautta olisi mahdollista. Käyttöehtojen hyväksyminen on manuaalinen työvaihe, josta tullaan perimään MML:n hinnaston mukainen palvelumaksu. Aineisto on ilmaista.

Espoon kaupunki kysyi, miten linkitettävät kohteet rakennustiedon osalta on valittu. Jani ohjasi tiedustelemaan tätä tarkemmin MML:n Pekka Luokkalalta.

9. Muut asiat (T/K)

9.1. Confluence-työtilan tunnistautumisessa muutos syyskuussa

Lena Hallin-Pihlatie muistutti kokousväkeä Confluence-työtilaan tunnistautumisen muuttumisesta suomi.fi -pohjaiseksi. Muutos astuu voimaan 11.-13.9. välisenä aikana.

9.2. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 17.11. klo 13-16 Skype-kokouksena.